TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0350

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

1454.

Secolo XV. Condottura delle acque nel territorio fra Adiano, Mariago ed il Torr. Colvera

Documenti Notarili

~~Lire~~ 350

(Di questi Documenti se n'è valso Mons. E. Degani nel lavoro « Di un benemerito di Caso Mariago » edito 1900 per Nozze)

193r.

~~Titolo III, Capo II del Regolamento~~

Mod. N

~~COMUNE DI UDINE~~

~~PROVINCIA DI UDINE~~

TASSE DI FABBRICAZIONE

Dichiarazione di lavoro per la birra

1482 & Maccio Soilimberaco. Conuenio

1471.14 Marzo. Mariano D.

1453. 26 Febbrajo. Tessj. Patti co'quali il nob. Nicolao q. Galeazzo di Marignano concede un canale di acqua alla villa di Tessj.

In Christi nomine amen. Anno a salutifera antivitate eiusdem domini M CCCC LIII. ind. I. die XXVI mensis Februarii. Actum in villa de Tessj Comensis diocesis, super platea ipsius ville, presentibus Antonio q. Antonii Marchetti de ipsa villa nunc habitante in villa S. Martini d'Intrigo Valvasone, Paulo sclavo q. Philippi de Crapina et Vicentio teuthonico q. Herardi de Heulppech familiare nunc infrascripti d. Nicolai testibus et aliis.

Cum villa predicta de Tessj iamdiu carueriit et de presenti careat aqua que elementorum unum esse dignoscitur, ex quo incole et habitatores pro se et eorum iumentis et animalibus generis cuiuslibet inconmodum non modicum et discrimen sustinere coguntur, et qui aquam pro eorum usu habere velint oporteat eos per maximos labores cum animalibus et plaustris suis vegetibus conducere per longam distantiam ad villam ipsam, et ob talem defectum aque villa ipsa continuo ad ruinam procedere videatur ac de die in diem magis inutilis fieret, idcirco hac imminente necessitate aque per homines habitatores ipsius ville cum diligenti deliberatione et tractatu solemniter inter eos celebrato simul et plures fuerit salubriter et consulte terminatum, infrascriptam recognitionem et concessionem et traditionem aque et vaje infrascripte ab infrascripto d. Nicolao acceptari sub modis, formis et conventionibus infrascriptis, quia aliter circa predicta utilius provideri nequeat, sicut infrascripti homines habitatores ville eiusdem asserebant, quinimmo verius ascertabant, videlicet: Daniel nominatus Rex potestas dicte ville, Georgius Morassi, Leonardus Michaelis Cimbrini, Dominicus Fratte, Dominicus Lefulin de

Tramontio, Laurentij q. Nicolai, Christophorus Martini, Johannes Leonardi Cive, Antonius Bertoli, Antonius Paul Galetti, Dominicus Petri Zende et Daniel Nicolai Galetti omnes vicini et habitatores ipsius Ville, ibi in plena eorum Regula et Vicinantia constituti ad bonum campane more solito congregati pro infrascripto pro ipso Comuni componendo et vendendo. Qui quidem Potestas et Vicini nomine ipsius Comunis de Tesio pro se et eorum successoribus per modum infrascriptum Rejam et Aquam hinc infrascriptam recognoverunt et acceptaverunt a nobili viro D. Nicolao q. D. Galvani de Maniaco et cum eo convenerunt de Roja infrascripta modis, ordinibus, conventionibus et pactis infrascriptis.
Ubi quidem D. Nicolaus affirmans ad se ipsum solum spectare dicta infrascripte Roja et non ad alios eius Consortes nec ad aliam quamcumque personam (pro quibus tamen Consortibus suis omnibus idem D. Nicolaus de ratihabitione promisit et se facturum et curaturum omni iuris et facti exceptione remota, sub obligatione omnium et singulorum bonorum suorum presentium et futurorum, quod ipsi sui Consortes presentes et futuri ad ipsorum Comunis et hominum de Tesio requisitionem, in quantum ad eos ius aliquod infrascripte concessionis Aque et Roje et Canelis pertineret, cessionem et locationem et omnia et singula in hoc instrumento contenta laudabunt et approbabunt et ratificabunt et nunquam contrafacient, dicent vel opponent presenti traditioni, concessioni sive locationi et conductioni aut omnibus in hoc instrumento contentis per se vel alios, directe vel per indirectum vel aliquo requisito colore) per se et eos heredes et successores dedit, contulit, tradidit atque cessit prefatis

1471. 16 Marzo Maniaco

hominibus Universitatis et Communis Ville predicte de Tesis in
perpetuum habendi aquam pro una competenti Rugia sive Roja
et ipsam aquam accipiendam et flumine Colvere penes Villam
Maniaci, levandumque super campaneam Maniaci sive gravam iuxta
eam et per ipsam campaneam conducendam ad ipsam Villam et per ipsam Villam
de Tesis per loca magis convenientia ipsi Communi ad perpetuum
usum ipsius Ville et Communis eiusdem; pacisci, convenire et per
speciale pactum solemniter promittere idem d. Nicolaus predictis homini-
bus, ut supra, stipulantibus, ipsam Rojam conducere et Canale seu Rojale
ipsius Roje conducere facere a dicto flumine Colvere, ubi ipse d. Nico-
laus dederit originem ipsi Roje, usque ad centum locum vocatum Collem
Morassiti, situm in dicta campanea, levando dictam Rojam super dictam
campaneam supra et iuxta viam vocatam Triviana, omnibus ipsius d. Nicolai
sumptibus et expensis; excepto quod ipsi homines et Commune de Tesis
in predictorum subventionem exhibere debeant ipsi d. Nicolao
ducatos xxv auri et Maria octo avene semel tantum, et a dicto Colle
infra predicti homines et Commune eorum expensis facere debeant Ca-
nale seu Rojale ipsius Roje conducende, quantum fuerit expedions pro
ipsa Roja conducenda, ipso tamen d. Nicolao eis dirigente loca congruentia
per ipsam campaneam pro ipso Canali faciendo a dicto Colle infra.
Cum his pactis et condicionibus inter ipsum d. Nicolaum ex una et dictos
homines nomine Communis ipsius Ville de Tesis ex alia habitis et

solemniter firmatis, videlicet.

quod prefatus d. Nicolaus et eius heredes in perpetuum debeant et teneantur suis expensis tenere ipsam Rojam et eius Rojale cyatatum in locis et circa loca sue originis ad flumen Colvere, et in eo usque ad ipsum locum vocatum Colle Morassiti tenendo ipsam Rojam et eius Rojale usque ad locum antedictum vocatum Colle Morassiti condecenter et bene in ordine de omnibus necessariis, taliter quod Roja ipsa de fluere valeat ad ipsam Villam de Tesis et suum convenientem cursum habere, et ab ipso loco vocato Colle Morassiti infra prefati homines et Comunane de Tesis debeant et teneantur eorum expensis ipsum Canale siendum prodicta Roja tenere sufficienter in ordine de cunctis expedientibus. Et si ipsa Roja rumperetur in locis et circa loca sue originis, ab ipsis locis usque ad locum predictum vocatum Colle Morassiti, prefatus d. Nicolaus et eius heredes debeant et teneantur perpetuo suis expensis ponere et sufficienter reagiare eam ad suum convenientem cursum omnibus viis et modis, quando Roja ipsa, ut predicitur, rumpetur.

Item si dicta Roja rumperetur aut aliter deficeret et non curreret ad ipsam Villam de Tesis vel usque ad dictum locum vocatum Colle Morassiti per ultra octo vel decem dies pro vice, ipsi homines et Comunane de Tesis possint et valeant in se retinere de infrascripto censu persolvendo d. Nicolao vel eius heredibus ad ratam pro rata temporis quo ipsa Roja deficeret, ut predicitur, et non curreret ultra per octo vel decem

dicty pro vice, cuius census et affictus pro rata dicti temporis, quo non curreret, ut supra, ipse d. Nicolaus intelligatur ipso facto privatus et dictus census ipso iure pro dicto tempore quo non curreret cadat dicti hominibus et Communi et ad solutionem ipsius rate minime compelli debeant aut possint.

Item quod predicti homines et Commune de Tesij non possint aut debeant facere aliquod edificium supra ipsa Roja absque consensu et voluntate prefati d. Nicolai vel heredum eius, nullumque dominium habeant ipsi homines et Commune de Tesij super Roja ipsa, pretergnam ad unum, ut supradictum est, usum.

Item quod prefatus d. Nicolaus vel eius heredes non possint nec debeant ipsam Rojam dare in totum vel partem hominibus et Communi Basaldelle, nisi per ipsos homines et Commune de Basaldella sive per ipsum d. Nicolaum vel eius heredes primo fuerit satisfactum ipsi Communi de Tesij de medietate operum et expensarum fiendarum et fiendarum per prefatos homines et Communem de Tesij a dicto Colle Morastite infra circa predictum Canale seu Rojale fiendum.

Item convenerunt expresse, quod si dictus d. Nicolaus vel eius heredes ullo tempore dantes ipsam Rojam hominibus et Communi de Basaldella predicti concordes in minori censu seu fictu persolvendo sibi per ipsos de Basaldella, quam nunc est cum ipsis hominibus et Communi de Tesij et in minori

quantitate quam ipsi de Tesij tenere promiserunt et convenerunt
quod tunc ipse d. Nicolaus et eius heredes ultra refectionem dictorum
operum et expensarum tantum minuere et detractare debeant ipsis homi-
nibus et Communi de Tesij de infrascripto fictu vel censu, quantum minus
fuerit concors aut concordes cum ipsis hominibus et Communi de Basal-
della, ita et taliter quod in tractione affictus minoris equales sint.
Item si dictus d. Nicolaus vel eius heredes voluerint ungquam nullo tempore
eius ium infrascripti fictus seu census vendere vel alienare, illud debeant
et teneantur primo proferre hominibus et Communi de Tesij et
eis vendere, si emere voluerint pro vero pretio quod revera habere
possint ab alijs personis; de quo vero pretio ipse d. Nicolaus et eius heredes
teneantur et debeant ipsis hominibus et Communi de Tesij plenam et veram
notitiam debitis et congruis temporibus dare.
Quapropter prefati homines et Communes et Universitatis de Tesij
nomine ipsius sui Communis per se et successores suos promite-
runt et se obligaverunt dare et solvere singulo anno nomine
perpetuali census dicte Rojie se labende et prefate dictam
Rojam habebunt, prefato d. Nicolao et eius heredibus et ad me habi-
tationis domum fevre, staria sex frumenti ad mensuram Spilim-
bergi in dicto ipso Communi et par unum pullorum pro singulo foco
ipsius Communis, salvis tamen et exceptis temporibus guerre, in quibus
una pars alteri in predictis nullatenus teneatur. Que omnia et singula
dicte partes et.
Ego Georgius de Manicio Valvasonis habitator et eius publ. imp. auct.

birra

14 7116 Marzo. Maniago. — Patti tra i Mugnai e fabbri possessori di edifizj sulla roja di Maniago

In Christi nomine amen. A. D. MCCCCLXXI. ind. IV. die Sabbati XVI mensis Martii. Actum Maniaci in domibus habitationis nobilis d. Christophori de Maniaco in camera cubiculari, presentibus discretis ser Johanne q. Nobilis Chazerii de Fanna, Augustino q. Nicolai Jacobi Placentini, ser Johanne Cornaro Potestate Villæ Maniaci, Jerusalem et Moraldo fratribus q. Dominici de Seca et Dominico Simonis Aulivecki hominibus de Villa Maniaci testibus ad infrascripta habitis, vocatis specialiter et rogatis.

Ubique magister Stephanus Pitaro faber et Jacobus q. Johannis Pitaro ex una parte pro edificio primo inferiori, Petrus q. Bortholussi Blasio in secundo edificio, magister Philippus faber pro tertio edificio et Antonius q. magistri Candi molendinarii pro quarto edificio, magister Venutus et Luchinus q. Nicolai de Roja ex una parte pro quinto edificio, Luchinus Negroscriptus et Leonardus q. Odorici Venuti de Roja ex alia parte pro sexto edificio, qui omnia edificia sita et posita sunt super Rugiam Colvere, volentes inter se ponere certum et determinatum ordinem super debus necessariis occurrentibus, in dicto Roiali et aliis necessaria et opportuna tam pro eorum utilitate et commoditate ipsorum, devenerunt ad infrascripta pacta et conventiones pro se et successoribus suis in dictis edificiis, videlicet:

Quod singulis annis in festo s. Hilarii, quod festum hodie cele-
bratur, unus ipsorum intelligatur esse Decanus ipsorum Con-
sortium ad omnia infrascripta exequenda modo et forma
infrascripta, et pro hoc primo anno sit et esse debeat de
unus Jacobus Johannis Pitau sive Magister Stephanus qui
tenet supradictum primum edifitium in parte inferiori dicte
Rugie; et in anno proximo sequenti esse debeat Decanus dictus
Petrus qui tenet secundum edifitium et sic per ordinem ascen-
dendo successive usque ad sextum edifitium proximum illi
qui fuit Decanus anni precedentis, et postea item incipiat
ille qui tenuerit dictum primum edifitium et ita in perpetuum
observetur, quorum dicto ordine omni anno unus ex dictis
Consortibus exerceat dictum officium.

Item quod omnia et singula que erunt ordinata et deliberata
per maiorem partem dictorum Consortum circa omnia utilia
et necessaria pro communi utilitate et necessitate dictorum
Consortum circa omnia et ipsorum edifitiorum debeant habere
omnimodam executionem, et predictus Decanus debeat exequi et
executioni mandare quantum in eo ocurrit.

Item quod in dictis deliberationibus non possint esse plures voces
quam fuerint edifitia.

Item unum edifitium quomodocumque sit tantum ipsum edifitium,
habeat unam vocem tantum.

Item quod si contigerit per maiorem partem dictorum Consortum deli-
berari aliquod opus fieri circa predicta per ipsos Consortes, et dictus
Decanus possit et debeat mandare ipsis Consortibus et cuilibet ipsorum

quod debeant cum effectu die et hora statuta et ordinata operas
mas paratas cum instrumentis conveaientibus ad ipsum opus
conficiendum prestare et exibere sub pena solidorum octo,
Item quod si aliquis vel aliquis ex dictis Consortibus non miserit
vel non miserit dictas operas secundum deliberationem factam
per ipsos Consortes vel maiorem partem ipsorum, tunc singuli
ex dictis contrafacientibus teneantur solvere dicto solidos
octo dicto Decano, qui sint et esse intelligantur ipsius Decani
qui pro tempore erit, et ipsos solidos octo, sine alio officiali
exigere possit et valeat. Et ultra dictam penam teneantur vel
teneatur in proxima tunc sequenti reparatione que fieri contingerit
prestare et exibere operas prius non prestitas sub dicta pena soli=
dorum octo, et si aliquis ex dictis Consortibus inobediens reperiatur
solvere dicto solidos octo, tunc incontinenti et ipso iure sit
obligatus ad solvendum solidos sexdecim, ad quorum solutionem
possit compelli vendita omni exceptione per quemcumque fu=
dicem, nulla alia expectata sententia, et possit pignorari sine
alia sententia etiam per caballarios magnifici d. Locumtenentis,
Item quod unusquisque ex dictis Consortibus teneatur et obligatus sit
taliter providere faciendo suis sumptibus unum viatorium
iuxta suum edifitium, et si contigerit quod vellet aliquid
fabricare in suo edifitio, ipsa aqua valeat, propter quod habeat
necesse deferre aquam ipsi suo edifitio, ipsa aqua uncat et
possit intrare alveum ipsius aque Consortum, ita quod penitus
nullum damnum dare possit ex defectu aque aliis edifitiis inte=
rioribus.

Item quod post supradicta discurrit dicta aqua dicte Rugie et subtus quam discurrit in Colveram aqua qua labitur ex villa Vaviaci et qui est a parte superiori edifitii et domus dicti Antonii et etiam domus habitationis predicti magistri Antonii, qui vulgaritur nuncupatur lis Ray, debeat teneri in contio et reficii ac cooperiri cum opus erit omnibus expensis omnium predictorum habentium et tenentium edifitia a parte inferiori ipsius pontis sive lis Ray super dictam Rugiam.

Item quod si per maiorem partem predictorum Consortum aliquid deliberatum fuerit, non possit ab eo querelari vel aliquo modo tali deliberationi resistere sub pena centum librarum solidorum applicanda aliis Consortibus, qua soluta vel non nihilominus ipsa deliberatio executioni mandetur et totiens committatur ipsa pena quotiens contrafactum fuerit per aliquem ipsorum Consortum.

Item quod nullus ex predictis Consortibus habeat auctoritatem se eximere ab ipsa obligatione et a supradictis aut aliquo ipsorum contentorum in huiusmodi pactis et conventionibus sub antedicta pena librarum centum applicanda ut supra, qua pena soluta vel non nihilominus ipsa pacta et conventiones firma permanearit.

Que omnia et singula suprascripta partes predicte per se eorum successores in dictis edifitiis promiserunt firmo rata et grata habere, tenere et observare et in nullo contrafacere,

dicere vel venire nec dictis pactis, quibus soluti vel non, nichilominus omnia et singula hic superscripta firma et rata permanerent, obligantes ad hec omnia eorum bona presentia et futura

Et ego Franciscus q. circumspecti d. Bartholomei notarii de Manzano habitator Utini publicus imperiali auctoritate Notarius hic superscriptis pactis et conventionibus presens interfui meque rogatus et requisitus subscripsi et in hanc publicam formam manu propria redegi, scripsi et publicavi signo nomineque meo apposito consueto in fidem et robur et testimonium.

Da copia autentica nel vecchio Lib. XXII N. Inv. VII
dell'Archivio Manzano d'Attimis in Manzano

Manzano li Luglio 1898
D. Vincenzo Joppi

irra

irra

1454. 5 Giugno. Rollo. Sentenza del Vicario del Luogotenente contro il Comune di Maniago che impediva il corso del canale d'acqua che andava presso Spilimbergo fatto costruire dal nob. Nicolò di Maniago dal torrente Colvera.

Terminazione del Vicario

del Luogotenente tra Sr. Nicolò di Maniago

et il Comune di essa Villa per l'escavazione dell'Alveo della Roggia

Ex Proc. sig.tur C. fons. inscripto: Per li SS. Comporti con la credità Del Nob. Sr Nicolò Per le acque

In Christi nomine. Amen. Anno M CCCC LIV. Ind. 2da. Die Mercurii V Junii. Hora canarum. Actum in carbo Utini, sub Logia Tinelli. Presbr. Sr. Antonio Matthiussi, Sr. Jos de Montegnacco, Sr. Matthio de Clapiz Sr. Antonio q.m Philippi, Sr. Jo. de Vacis, Sr. Joanne de Lovaria et Sr. Urbano de Spegnimbergo. Test.

Coram Dno. Vincentio a Soldo Vic. et Vicegerente Magnif. Dni Nicolai Cutareni Locumt. sedente pro Tribunali ad Jus reddendum. Pro Sr. Nicolao de Manduco cum Hominibus et Communitate Manduci in causa Rugie. Comparentibus dicto Sr. Nicolao ex una, et Petro q.m Henrici a Seca, ac Dno. Antonio Toluxio Syndico Hominum et Communitatis Manduci ex alia; dicitque Sr. Nicolao instante debere declarari, ipsos homines indebite et de facto, planuisse, et obturasse foream olive Alveum per quem ipse Sr. Nicolao volebat conducere Rugiam ex aqua Colvere. Et ex adverso dictis Dno. Antonio et Petro dicentibus, hoc fore non debere, nec ipsi Sr. Nicolao posse conducere ipsam Rugiam per Rubos publicos in prejudicium Hominum

ipsius Ville, qui conductum et vadium cum equitibus per ipsos
Status; Predictoque Sr. Nicolao dicente, se et comites suos re-
cognoscere Castrum Montis cum Juribus et Jurisdictionibus suis
in Pheudum a nostro Sr.mo Duo. Dominio Venetiarum, et
ideo ipsos habere facultatem conducendi ipsam Rugiam et
Tandem prefatus Dnus Vicarius et Visegerius vir per eum
(ut asserit) loco dicte differentie declarauit ipsum Sr. Nicolaum
posse conducere dictam Rugiam per Alveum quem fecerat
fieri sine contradictione et impedimento dictorum hominum
et Communitatis Montis. Ita tamen quod dictus Sr. Nicolaus
antequam conducat ipsam Rugiam et ante omnia debeat fieri
et construi facere unum pontem lapideum super strata pu-
blica, que tendit de Monte versus Tamum, et per quem
ipse Sr. Nicolaus fecerat dictum Alveum, capacem sive
latitudinis Duorum Curruum, per quem ipsi homines de
Monte possint ire cum curribus et sine curribus, et quem
dictus Sr. Nicolaus et successores sui teneantur tenere in eodem
statu semper; Et quod si dictus Sr. Nicolaus voluerit conducere dictam
Rugiam per aliquam aliam stratam Montis, teneatur et debeat
ipsam conducere per medium, quod ipsi Homines possint habeloher
transire cum curribus suis et sine curribus. A quo declaratione

1484. 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja per l'alveo scavato da [illegible] Madre. –

1445. 4 Giugno. Udine. Il Luogotenente del Friuli Delfino Venier pubblica ad appendum la domanda fatta dal nob. Nicolò di Maniago di cavare un canale d'acqua dalla Celina per dirigerla ad Aviano e suo territorio.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem Domini MCCCCXLV. ind. VIII. die VII mensis Junii. Actum Utini in sala magnifici et generosi viri d. Delphini Venerio pro ill.mo ducali dominio Venetiarum Patrie Fori Julii Locumtenentis Generalis, presentibus spectabili d. Francisco Venerio, d. Raphaele Marcello Patric, ser Michaele de Aviano, Johanne [illegible] dicti magnifici d. Locumtenentis testibus vocatis et rogatis.

Cum nobilis vir ser Nicolaus q. ser Galvani de Maniaco expositset prefato magnifico d. Locumtenenti, quod si prefatus d. Locumtenens vellet ipsi ser Nicolao dari licentiam et facultatem conducendi aquam Celine per territoria, loca Gastaldie Aviani et faciendi rojalia per ipsa territoria loca quecunque Gastaldie predicte, ipse idem ser Nicolaus haberet modum conducendi dictam aquam et dicta Celina per unum vel plura rojalia ad territoria, villas et loca quamplura dicte Gastaldie, quod cederet ad commodum et utilitatem maximam hominum et villarum quamplurium dicte Gastaldie; et propterea supplicasset prefato d. Locumtenenti ut sibi vice et nomine suprascripti Dominii Veneti dignaretur sibi concedere facultatem ut posset conducere dictam aquam ex dicta Celina per unum vel plura rojalia per territoria quecunque et campanea vel prata dictarum districtus dicte Gastaldie ad dictas villas vel territoria et loca, cum modis tamen et condicionibus infrascriptis:

Idcirco prefatus magnificus d. Locumtenens audita expositione et supplicatione predicta decrevit fieri facere publica proclamata per villas et loca quecunque

dicte Gattaldie, denotando, quod si quis vellet contradicere ne dicta aqua
queveretur ratione alicuius sui interesse particularis vel publici, deberet
comparere coram prefato d. Locumtenente infra dies tres a die proclamationis
predicte, allegaturus causas propter quas id fieri non deberet. Et cum audisset
relationem publici Nuncii referentis de dicta proclamatione facta publice
et alta voce preconia ad tonum tube principaliter in loco Aviani, et exinde
in aliis villis Gattaldie predicte et iam lapso termino nullus comparuerit contradicens,
et iterum audita supplicatione dicti ser Nicolai petentis et supplicantis,
ut supra, habita item per ipsum d. Locumtenentem informatione a pertotis
quamplurimis fide dignis quod si eidem ser Nicolao fieret concessio predicta,
nedum non foret alicui damnosum sed immo non mediocriter utile et commo-
dosum aut fructuosum ipsis hominibus Gattaldie ob eam causam specialiter
destinatis, ut dignaretur dictam facultatem et licentiam impertiri dicto ser
Nicolao; et consideratis quamplurimis rationibus propter quas manifeste
colligitur, dictam aquam ducturam utilissimam fore totis illis contratis; vice
et nomine prefati Serenissimi Domini dedit, contulit et indulsit eidem
ser Nicolao pro se suisque heredibus quibuscumque supplanti et loco
sicuti plenam et liberam facultatem, auctoritatem, licentiam et beniam
ut possit unum vel plures dictas aquas ductus sive unum rojale vel plura facere
et construere per quem vel quos, seu quod velque dicta aqua duci possit et discurrat

1484: 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja a. – [illegible] rogato da Pre Pradre. –

per quecumque loca, territoria, prata vel campos dicty vel alia in dicto districtu pertinentia dicte Gastaldie Striani ad villas et loca quecumque dicte Gastaldie et loca et loco et territorio ubi visum fuerit ipsi ser Nicolao, cum ea etiam [illegible] et libertate, ut dictus ser Nicolaus suique heredes aut cui ius suum daret, possint et valeant supra dictis aquedutu, rojali seu rojalibus, ubicumque duci poterit, facere, construere, et edificare quecumque edificia, ut pota, insendina, seca vel alia quecumque, prout sibi magis placuerit, et ex ipsis edificiis redditus et proventus quecumque percipere et in se retinere et habere in perpetuum, cum hoc etiam, quod supra ipsi rojalibus uno vel pluribus construendis et aque ductibus nulli alteri persone liceat aliquod edificium construere vel construi facere vel habere sine speciali licentia predicti ser Nicolai eiusque heredum aut cui ius suum dederit; nec liceat cuicumque alterius persone vel Ecclesie aut Communitati vel Universitati aliquem ductum vel rojale facere supra dicta loca et in districtu predicto sine licentia ut supra; salvis quibuscumque partis que habeat dictus ser Nicolaus cum hominibus de Striano et subditis Striani.

Ego Johannes de Hunengotty q. ser Federici de Sutrio publicus imperiali auctoritate Notarius et Magn. d. Locumtenentis Cancellarius predicti &c.

1484. 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja per l'alveo scavato da Cuge Spadra? —

1452. 21 Decembre. Maniago. Il nob. Nicolò q. d. Galvano di Maniago ottiene dagli altri Consorti di Maniago preganto loro con oppetto all'anno, di poter condur l'acqua alla villa di Tesis Basaldella.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem MCCCC[illegible]

Dec. [illegible]

1490. 14 Novembre. Lettera del Comune di Maniago al nob. Gabriele Gradenigo Provveditore della Brentella in Cellina, colla quale domanda gli operai importi per tale escavazione.

Dai protocolli del notajo di Maniago Cristoforo Scarabelli (nell'Arch. Maniago Atti vol. pag. 369 ad annum)

1453. 26 febbrajo. Cessio Rovie Comuni de Tesij.

Pergamena nel d° Not. Giorgio di Maniago.

Archivio. Cassetto 50 oppure 46

13383 Decembre. Nella villa di Montereale. Il nob. Corrado q. d. Ancelotto di Montereale compra da d. Vido di Montereale per Lire 09 una segia della Roja della Cellina.

Not. Antonio q. Adino di Maniago

Arch. Notarile.

1459. 25 Maii. Vic. di Maniago concede l'acqua a Odorico.

Mon. Bellun. II. dal

Not. Veneta Medica

1346. 16 Genajo. Udine. Bertrando Patriarca di Aquileja investe Nicolò di Arcano di un terreno sterile super Rogiam Celinae

Not. Gubertino da Novate. Arch. notar. Udine

Basaldella ad quecumque alia loro quomodocumquet quelcumque

1466. 6 Decembre. Roja fatta dal
nob. Nicolò di Maniago per Tesis
Notajo Tomaso Cichin di Spilimbergo.
ed altri Atti in atti del notajo Pre. Lorenzo
piovano di Maniago, sullo stesso argomento
Ambedue questi atti notarili, sono accennati in
Sommario nella stessa Roja di Tesis, ma
non furono rinvenuti nè nell'Archivio Maniago
Attimis nepure nell'Archivio Notarile di Udine.

1484. 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja per l'alveo scavato da Pre Pradra. —

1452. 21 Decembre. Maniago. Il nob. Nicolò q. d. Galvano di Maniago ottiene dagli autori Consoli di Maniago pegno loro con aspetto all'aqua, di poter condur l'aqua alle ville di Tesis Bolzabella.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem MCCCCLII ind XV die XXI mensis Decembris. Actum Maniagi in burgo sub pontica domus habitationis infrascripti S. Simonis [illegible].

1544. 14 Aprile. I nobili fratelli di Maniago Volpariano figli del q. nob. Galvano di Maniago, concedono al Comune di San Leonardo d'estrarre l'acqua della Roja di S. Martino per la loro villa. Cividale

Dal protocollo del Not. Biagio Giov. Ant. di Spilimbergo.
nell'Arch. Ottimi Maniago. fol. 145
Arch. Ottimi Maniago

1370. 24 Giugno. Maniago. D. Lucifino q. D. Volvero di Maniago dona a d. Nicolò q. d. [illegible] una vagagna nella Colvara. Not Gio. q. Arlino di Maniago Arch. Notar. d'Udine.

1486. 11 Ottobre. Ducale che esenta gli abitanti di S. Daniele, di Aquileja e di San Vito (nobili patriarcali) dalle spese [illegible] della posta della Cellina per condur legna a Venezia. Arch. Com.le di S. Daniele

1547. 14 Aprile. I nobili Volpariano fratelli q. Galvano di Maniago di due mole per [illegible] Consorti di Maniago affittano una posta di [illegible] sulla Roja [illegible]

Not. Biagio Tramontinato fol. 25 q.

1556. 4 marzo. I Consorti nobili di Maniago danno in enfiteusi a Piero q. [illegible] Tuttolo Colo di Frisanco, il permesso di cavar l'aqua dal torrente Meja sopra Polabro e [illegible] sino di Polabro. — 1° Notajo fol. 508. Arch. di Maniago

1484: 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja per l'alveo scavato da [illegible] Spadre?

1452. 21 Decembre. Maniago. H nob. Nicolò q. d. Galvano di Maniago ottiene dagli ufficiali Consoli di Maniago preposti loro con riguardo all'anno, di poter condurre l'acqua alle ville di Tesis e Basaldella.

In Christi nomine amen. Anno natiuitatis eiusdem MCCCC LII. ind. XV. die XXI mensis Decembris. Actum Maniaci in burgo sub pontica domus habitationis infrascriptorum S. Simonis, presentibus prouidis viris m° Antonio tutore q. Dominici de Cortina de Maniaco, m° Barthlomeo fabro q. Dominici de Gritio et m° Philippo tutore q. Dominici de Caserola testibus et aliis.

Hoque nobiles et egregii viri D. Simon, Jacobus et Christophorus fratres (filii) q. nobilis et egregii viri d. Barthlomei ex nobilibus Maniaci nomine suo et vice et nomine nobilis et egregii viri d. Federici eorum fratris pro quo promittunt de rato habitione, indelicet de facturis et curaturis omni exceptione remota, quod dictus d. Federicus infrascriptum licentiam et omnia et singula in hoc instrumento contenta rat facturus, pro uno lato, quem egregius vir d. Nicolaus q. nobilis et egregii viri d. Galvani de Maniaco, per se suosque heredes solemni stipulatione hinc aliqua exceptione juris vel facti premisit dicti dd. Simon, Jacobus et Christophorus fratribus stipulantibus pro se ac vice et nomine dicti d. Federici eorum fratris suique heredibus, annuatim dare et soluere dicti dominij de honorantiis in die festiuitatis Resurrectionis domini nostri Jesu Christi, vel dicto tempore, obligans ad hec omnia sua bona per se suosque heredes dederunt et concesserunt dicto d. Nicolao stipulanti et acquirenti pro se suisque heredibus plenam et liberam facultatem, libertatem et potestatem possendi conducere et fabi facere aquam ~~aquam totam~~ per totam partem dominii et iurisdictionis et districti dd. dictis fratribus spectantem et pertinentem et per dictam contram partem dominii, in ~~districtionis~~ districtionis et districtu conducere et fabi facere aquam ad villas de Tesis et Basaldella ~~etc~~ ad quecumque alia loca quomodocumque et qualitercumque

dicto d. Nicolao melius videbitur et placuerit, et ex dicta conductione extrahere et recipere omnem et quamcunque utilitatem quam extrahere et eligere quomodocunque poterit, sine aliqua contradictione dictorum fratrum. Quam licentiam etc.

Ego Marcus Dandulus q. ser Martini de Cattanovo civis et habitator Sibenicensis publ. imp. auct. [illegible] rogatus etc.

1484. 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja [illegible] da Ponte Maniago.

1484: 8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja per l'alveo scavato da Rupe Madre.

1547. 14 Aprile. Maniago. I nobili di Maniago concedono mediante annua contribuzione al Comune di S. Leonardo di Campagna d'acqua dal canale della Cellina e vadi ad Arciano, un rivolo d'acqua.

In Christi nomine amen. Anno eiusdem natiuitatis MDXLVII. ind. V. Die vero Jouis XIV mensis Aprilis. Actum in platea Maniaci in qua inferiori, presentibus nobilibus DD. Hectore q. d. Alexandri et Bartholomeo q. d. Michaelis ex dd. Consortibus Maniaci testibus vocatis et rogatis et aliis.

Ibique nobiles dd Vespasianus, Iulius et Maximus fratres q. d. Galvani ex nobilibus dominis Consortibus Maniaci per se et eorum heredes ac uti procuratores nobilis d. Theobaldi eorum fratris, prout de procuratorio ipse constat instrumentum manu mei Notarii infrascripti, indictione et die et pro quo etiam in propriis bonis promiserunt de rato et ratihabitione, dederunt et concesserunt facultatem libertatem et licentiam Jacobo q. Bartholomei Michaelis olim de Frisanco habitante in villa S. Leonardi de Campanea, iurisdictionis Arciani et Johanni q. Luce del Puin de ipsa Villa, absentibus nomine Communis et hominum ipsius Ville, presentibus, stipulantibus et acceptantibus vice et nomine eorum hominum et Communis Ville S. Leonardi et pro quibus in propriis bonis promiserunt de rato et ratihabitione, extrahendi aquam Roje sive Rojam aque Celine discurrentis per supra Villam S. Martini de Campanea et labentis per Contratam Arciani, ex alveo ipsius Roje a diuisione ipsius aque inter ipsos dd Fratres provisoribus huius ipsius Roje et Rojam sive alveum aque pertinentis Ville S. Phoce et etiam de nubbis, in alveo tamen ipsius aque euntis ad Villam S. Martini, et eam conducendi per villam S. Leonardi et eam reducendi in eius alveum de supra alveum sive Roia cum tenore livellarium hominibus de Sbroiano per prefatos dd. Fratres siue eorum

precessores, videlicet versus Meljartum antequam accedat ad dictum Rojalettum dummodo taliscunductio non prejudicet Mendino S. Martini. Et non quia gregibus aperti nuncii, quibus supra nominibus promiserunt et se solemniter obligaverunt illico et incontinenti postquam dictam Rejam cum exercitu, ut supra, per Vallem S. Leonardi et eam reperierint communibus eorum expensis in eius alveum, dictam aquam accipere ad livellum a prefatis dd. Fratribus cum solutione florenorum quatuor singulis annis de livello annuo et perpetuali et pariter quatuor pullorum et eisdem dd. Fratribus fieri facere de huiusmodi livellatione instrumentum manu publici Notarii, cum pacto de francandi et liberandi a dicto livello per ducatis quadraginta quatuor a dictis dd. Fratribus quandocumque ad omne dicti Communis beneplacitum et requisitionem; aliter quod prefati dd. Fratres possint et valeant ad omne eorum beneplacitum dictam aquam ab eis auferre et ab ea ipsis priare etc. Que omnia et singula ipse partes sibi invicem promiserunt ex sub obligatione.

Vetus Liber di Spelunga VII. IV. fol. 145. Arch. Abbaj Monrego.

1484, 8 Maggio, Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tejis per una nuova condotta della Roja [illegible] Strada. –

1459, 25 Maggio Udine. Patt. della concessione d'una parte della Roja di Arcano al Com. di Sedrano, fatta dal nob. Nicolò di Maniago.

Anno nativitatis Domini 1459, indict. VII, die veneris XXV Madii. Actum Utini in strata pro bolla supra domum ser Antonii notarii a Fornace, presentibus d. Francisco de Fillitinis utriusque iuris doctore, ser Nicolao de Curtellis et M.o Christoforo pallipario de S. Vito Utini habitatoribus testibus vocatis et rogatis.

Ibique nobilis vir ser Nicolaus q. ser Galvani de Maniacho ex una et Johannes q. Antonii Basshere de Sedrano tanquam procurator hominum et Comunis Ville Sedrani prout constat publico instrumento scripto manu ser Johannis q. Juliani de Portunaone in 1459, ind. VII, die 14 Maii ibidem per me Notarium lectum etc. de infrascriptam conventionem devenerunt et quoc quia dicta Comunitati Sedrani necessarium est habere partem certe Roye ser Nicolai predicti, quapropter predictus ser Nicolaus de Maniacho promisit et convenit cum dicto Johanne Basshera dicto nomine precio et foro XXV ducatorum boni auri et iusti ponderis, quos dictus ser Nicolaus ibidem in prompta pecunia in presentia dictorum testium habuit et recepit a dicto Johanne Basshera sindico ut supra dare et concedere dictis hominibus et Comunitati Ville quod possint accipere unam partem aque per unum bochulum comune de rota, quam aquam accipere possint et debeant in Roya dicta ser Nicolai supra iurisdictione Arciani in certo loco intra seu infra Sanctum Leonardum et Sanctum Martinum despotty Attarut versus orientem et quasi penes unam stratam publicam per quam itur ad campagnolam versus Tolij occasum, cum hoc quod bochulus

debeat stare in medio calonimj aque, vivendo tamen annuatim
de affictu ipsi ser Nicolao et eius heredibus etc. in quolibet festo
S. Johannis Baptiste de marzo [illegible] pavia quatuor pullorum
etc. et promisit manutenere etc. cum hoc pacto quod si et
in quantum ullo tempore per illos de Viviano vel alios quorum-
que obviaretur quod dicta aqua non iret in dictam Villam
Sidrani, ipse ser Nicolaus promisit per se et heredes suos dictos
xxv ducatos cum expensis eidem Communitati Sidrani et dicto
Johanni recipienti nomine dicte et D. Berchino (de Parisijs) reci-
pienti pro se et suis Consortibus iurisdictionem habentibus in dicta
Villa, restituere, obligans bona sua presentia et futura etc re-
nuncians etc. Cuius quidem ser Nicolaus precibus, instantia et requi-
sitione ad restituendam dictos xxv ducatos a casu quo dicta
aqua non permitteretur seu prohiberetur ire, de suo proprio
nomine principaliter obligavit et eius bona presentia et futura
de Christoforo de Maniacho ibidem presenti, renuncians exceptioni
sic per ipsum non facte etc.

Dal protocollo di Odorico Medici notajo di Udine
[illegible] Not. Udine

1484:8 Maggio. Spilimbergo. Convenzione tra il Nob. Galvano q. Nicolò di Maniago col Comune di Tesis per una nuova condotta della Roja se l'abreo ricevuto da suo padre. –

In Christi Nomine.

Anno Nativitatis eiusdem Domini 1484. Indictione 2da. Die vero sabbati 8. Mensis Maij. Actum Spilimbergij in Burgo medio in Apotheca Domus q. Mathei Apothecarij olim de Crema, Presentibus ipso m. Mattia, m. Constantino q. m. Joannis Blanchi Flory de Spilim: Virgo, Daniele de Tavella de Maniaco, et Joanne Antonio fratre Labore de Fanna Testibus ad hec habitis & rogatis. Ubique, n. et Gene: rosus Vir D. Galvanus filius q. D. Nicolai ex DD. Comitibus Maniaci, per se suosq: heredes ex una, et prouidus Vir Dominus Nicolaus de Fratta, Jacobus Viti, et Petrus Borsus de Tesis nomine suo, et aliorum suorum vicinorum omnium, et totius Comunis Ville de Tesis, à quibus asserebant habere speciale mandatum, et specialem Comissionem, ad infras: pacta, et conuentionem faciendi, et faciendas, pro quibus promiserunt in suis integris bonis facere et curare, cum effectu, quod dicti omnes alij eorum vicini ad omnem requisitionem dicti Domini Galvani ratificabunt pre: sentia pacta, et presentem conuentionem, et in quantum velint ratificare promiserunt eidem Domino Galvano satisfacere, et emendare damnum, et interesse; ad infras: tem Compositionem, concordium, et pacta deuenerunt inter se. Videlicet, quia dictus D. Galvanus & se, suosq. heredes promisit dicti hominibus nomine pro regra stipulantis facere unam vicinam aque

1487. 8 Maij.

ex agua Cohuere, sive ex viâ Mamiaci, que habitur ex ipsa
agua Cohuere, que viâ discurrit, et habebatur usque ad Villam
de Tesij ducendo ipsam & locum appellatum Zuchud Morrissim
videlicet accipiendo totum illud caput aque, sive roze, que la-
bitur à Villam Mamiaci, et servit molendinij ipsius Ville Mamiaci
accipiendo ipsum sub Cochino Tome, de Cruicella de dicta Villa
Mamiaci, et Videm illud gomendo in aliud sive viâli antiquo,
quem alias fecerat dictus D. Nicolaus Later dicti D. Lahuani
hoc pacto, et conventione, quod pro prima vice, sive prima ve-
garatu gomendi dictam viam homines, et Comune dicte Ville
de Tesij teneantur, et habeant mundare, et agitare alueum ex
viale à Braida D. Simonij, ex DD. Consortib. Mamiaci infra
usque ad dictam Villam de Tesij suis opentibus et expensij, ab
inde vero infra usque ad locum ubi accipitur ipsa roza dicti
D. Lahuanij teneatur facere mundare, et agitare viale suis
sumptibus, ab ipsa vero prima vice de prima vegaratione
ultra dictus D. Lahuanij teneatur suis expensij, et debeat ipsum
alueum sive ipsum viale mundare, agitare, et vegarare, et
mundatum, et agitatum, et vegaratum tenere à loco ubi dicta
agua accipitur usque ad locum ubi dicitur fond, ubi est
via armentaretia de Cheura, ab inde vero infra usque

ad

ad dictum Vilam teneantur dicti homines, et dictum Comune
tenere agitare, mundare, et reparare suis sumptib⁹. Et hoc ideo,
quia dicti homines nominib⁹ quib⁹ supra promiserunt dare,
et soluere singulis annis dicto D. Fabiano suisq⁹ heredibus
staria sex frumenti ad mensuram Saltimbergi, et staxium
unum auene ad dictam mensuram, ducta ad Domum habita-
tionis ipsius D. Fabiani soluenda singulis annis à festo Sti
Jacobi de mense Julij, usque ad festum Annunptionis Be-
atæ Virginis Marie de mense Augusti, incipiendo soluere
anno prox. fut. indelicet, à festo Sti Jacobi proxime futuri,
usque ad unum annum, hoc etiam pacto, quod pro dicto pri-
mo anno teneantur soluere tantummodo staria duo frumenti,
et staxium unum auene, et residuum staria quatuor reti-
neant pro suo labore dicte prime reparationis, et mundationis,
ab inde vltra vero teneantur soluere integraliter dicta staria
sex frumenti, et staxium unum auene annuatim. Hoc etiam
pacto, quod dicto D. Fabiano sit saluum ius, et salua fa-
cultas, et potestas construendi, siue fabricandi Secas, Tallos,
Molendina, et quecumq⁹ alia edificia ad aquam supra dicta
vie, et omnem utilitatem ex illis recipere, non auferendo
tamen, neque diminuendo aquam predictam, et ipsius cursum

ad dictam Villam de Jesy, et hoc tamen expresse et specificato quod casu, quo homines de Basadella uellent habere, et conducere ipsam roziam pro usu ipsius Ville Basadelle, quod dictus Salvianus non possit eisdem dare, neque ducere dictam roziam nisi prius ipsi de Basadella sint in concordio cum ipsis de Jesy de expensis faciis in conducendo ipsam roziam pro rata tantum ipsis de Basadella tangende, et casu quo illam ducerent absque eo quod essent in concordio ut supra quod tunc dicti homines possint retinere de supradicto affictu starcia duo frumenti, et starium unum Auene, vin: julij anny, et neutra uice quod dicti homines de Jesy non possint dare licentiam conducendi dictam roziam homin: de Basadella, nisi ipsi de Basadella sint prius in concordio cum ipso D. Salviano, et ipse uelit, et consentiat, et si aliter faciant quod ultra supradicta rex starcia frumenti, et starium unum Auene teneantur. vin julij anny dare, et soluere dicto D. Salviano, starcia duo frumenti et starium unum Auene; Item quod si prouidere inuenda: rint, et abundantie agros colere dictum roziale vine dictus aduocus voluerit, teneatur, et compellatur. a supradicto loco ubi ipsum recipere debet usque ad dictum locum

fossal

fossal, siné armentaretiam ades quod ejus roca non possit
fluere, dictus D. Saluanus teneatur ejsdare, et reparare
dictum rotalem suis sumptib. in termino dierum octo
postquam cessauerit inundatio, et dictum aquæ, ecum
possit laborare; si uero in dicto termino non reparauerit,
et steterit & ultra dies octo, et non reparauerit,
possint dicti homines eidem de ejsdem pro dicti dies
octo retinere quantas duas fromenti; si uero duas:
fuerint reparationem locum supra recam illorum de Ca:
sali, siné Corbium Tomé de Cubella, dictus D. Sal:
uanus non teneatur ad aliquam reparationem; hoc acto
quod per presens Instrumentum non intelligatur dero:
gatum iuri ejsorum hominum de Jegi possendi pe:
tere ducatos vijginti quinque à prefacto D. Nicolao
Labe dicti D. Saluani suos alios fuerunt ejsi ho:
mines ejsi D. Nicolao ut asseruerunt pro quadam
simili ductura vozé, casu quo de iure possint ad
ea petere dictos ducatos vijginti quinque vijore In:
strumenti inter eos, et dictum D. Nicolaum celebrati:
Quam quidem conuentionem quod concordium, et pre:
facta, et omnia, et singula supra scripta dicte partes

ratifi

sibi invicem cum solemni stipulatione promiserunt per:
petuo firma, rata, et gratta habere, tenere, et observare,
et adimplere, et non contrafacere, dicere, vel venire
per se, vel per alium, seu alio aliqua ratione, vel
causa de iure, vel de facto, sub pena dupli . . . . . .
quingue solidj Veronenšis. garrarum in singulj capi:
tulj huius contractus solemni stipulatione Interuenient
premissa qua' solita, vel non nihil hominus presens
Instrumentum, et omnia, et singula in eo contenta
plenam obtineat firmitatem; pro quib:. omnib:. et
singulj obtinendj sibi invicem obligarunt omnia sua
bona, et cum refectione damnor:. et expensarum,
et interesse litis, et extra.

Signum Notarij: Suprascriptum Instrum:m de nobj p:. sg. D. Eugenj de
Spilimbergo Notarij manu propria eduxit Antonius
Ermianus Venetus Notarius, cogg. vocatus subsi:t
gnoq. signo, nomineq. suis in fidem.

Premissum exemplum, cum omnib:. et singulis in eo con:
tentis, ex alio consimili, vig:. fid:. exemplari Matheus
Bruna Vic. Gen:. Nob:. Manibus sibi reg. in fidem
subscripsi, et signo meo signaui.

Die ig. mensis Junij 1734. L.B.D.M.

Mss. della Marciana sulla materia dei confini.

Barbaro Marcantonio Relazione ritornando da commissione ai confini 1583, propone la fortificazione all'Isonzo, a Brazzano, Strassoldo, S. Elia (sopra Cividale). (Italiani classe VIII N. 217 pag. 13-30.)

Foscarini Virginio - Sulle questioni dei confini 1627. (Italiani VII N. 1008 pag. 107)

Scrittura al Senato sul modo di fortificare alcuni punti del Friuli e difendersi dalle invasioni de' Tedeschi e de' Turchi (Italiani classe VII N. 1008 pag. 129

Arrigoni Joannis Baptistae. Commentarius de munienda urbe Utinensi (1567) (Latini Classe VIII N. 84)